Annotatie Portefeuille Ongedocumenteerden

Raadscommissie Algemene Zaken

Agenda
Datum 10 januari 2019
Aanvang 13:30
LOCATIE: DE COMMISSIEZAAL, STADHUIS

Algemeen

1. Opening procedureel gedeelte

2. Mededelingen

   Er is 1 mededeling vanuit de portefeuille Vluchtelingen en Ongedocumenteerden.

   - Voor de portefeuille Vluchtelingen en Ongedocumenteerden zijn er 4 agendapunten. Ik stel voor de agendapunten 12, 13 en 14 gevoegd te behandelen. Deze agendapunten hebben alle drie te maken met het uitvoeringsplan 24-uursopvang voor ongedocumenteerden, dat op 11 december 2018 is vastgesteld door het college en de relatie tussen dit uitvoeringsplan (Amsterdams beleid) en mogelijke deelname van Amsterdam als pilotgemeente aan de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV).

3. Vaststelling agenda

4. Conceptverslag van de openbare vergadering van de Raadscommissie AZ d.d. 01.11.2018.

5. Termijnagenda, per portefeuille

6. TKN-lijst
   *Er is **één** TKN stuk vanuit de portefeuille Vluchtelingen en Ongedocumenteerden*
   - TKN 3 Brief inzake terugsturen van Dublinclaimanten van Amsterdam naar Griekenland.

7. Opening inhoudelijke gedeelte

8. Inspreekhalfuur Publiek

[redacted]

9. Actualiteiten Burgemeester

10. Rondvraag

[redacted]

[redacted]

12. Bed, bad broodregeling
Ter bespreking en voor kennisgeving aannemen.
Geagendeerd op verzoek van het lid Veldhuyzen (Bij1).

Bestuurlijke achtergrond volgens de commissieflap die Bij1 heeft opgesteld:
In het coalitieakkoord kondigde de coalitie aan te werken aan een 24-uursopvang ingericht voor ongedocumenteerden die op dit moment in Amsterdam werken. In deze voorziening zou gewerkt worden aan "perspectief (waaronder terugkeer) met professionele begeleiding." Later gaf het college aan de invulling van deze 24- uursopvang na de gesprekken met het rijk over de bed-bad-broodregeling te willen bepalen. Nu dat akkoord er is blijkt dat er een proef komt met opvang in Amsterdam, die na drie jaar wordt getoetst op een toename van het aantal mensen dat vrijwillig terugkeert of wordt uitgezet.

Reden bespreking volgens de commissieflap die Bij1 heeft opgesteld:
Waar eerder perspectief (waaronder terugkeer) met professionele begeleiding het doel van een 24-uursopvang was lijkt een toename van de terugkeer nu een voorwaarde te zijn. BIJ1 maakt zich grote zorgen over deze koerswijziging en wil die daarom graag bespreken.

Lijn beantwoording

1) In de brieven aan de raad van 6 november en 29 november bent u geïnformeerd over het volgende:
    a. de gesprekken met Den Haag verlopen positief
    b. er zijn kansen om de uitwerking van het Amsterdamse beleid te combineren met de mogelijkheden (en financiering) van de LVV.
    c. het college is op 29 november officieel gevraagd om een pilot LVV gemeente te worden.
    d. het college zal de keuze maken of Amsterdam aan de LVV deel gaat nemen en onder welke voorwaarden. De Amsterdamse uitwerking van het nieuwe beleid, waarvoor de werkgroep uit het veld voorstellen heeft gedaan, is daarbij leidend.
2) Wat betreft een mogelijke koerswijziging:
    a. de doelstelling van de LVV is als volgt:
        i. Gemeenten en het Rijk werken intensief samen om een landelijk netwerk van begeleidings- en opvangvoorzieningen te realiseren dat als doel heeft om bestendige oplossingen te vinden voor migranten zonder recht op verblijf of rijksopvang.
        ii. Door hen te begeleiden naar zelfstandige terugkeer, doormigratie of indien aan de orde, legalisering van verblijf, wordt de bijbehorende zorg- en of veiligheidsproblematiek aangepakt
    b. er is dus geen sprake van een koerswijziging
    c. de pilot is bedoeld om kwalitatief de beste begeleiding op maat te vinden en kwantitatief te kunnen rapporteren over aantallen en bestendige oplossingen
    d. als blijkt dat er meer mensen alsnog een legalisering van verblijf krijgen dan het ministerie denkt, dan is dat belangrijke info.
3) Ik hoop eind januari het besluit van het college over al dan niet deelname aan de pilot LVV met u te kunnen bespreken.

Achtergrondinformatie (niet delen met raadsleden!)
De mogelijkheid om binnen de LVV een pilot met Dublinclaimanten te starten is op ambtelijk niveau getoetst bij het Rijk. Ze staan positief tegenover een pilot voor deze doelgroep, maar dan nadrukkelijk niet binnen de LVV afspraken. Wel bestaat de mogelijkheid om een apart project te starten met DT&V om deze groep toe te leiden naar rijksopvang. Dit gaat dan om een afspraak tussen DT&V en de gemeente Amsterdam, los van de LVV. De staatssecretaris kan geen convenant tekenen waarin staat dat buitenwettelijke opvang van Dublinclaimanten wordt toegestaan en gefinancierd.

13. Kennisnemen van proces nadere uitwerking coalitiekkoord met betrekking tot opvang voor ongedocumenteerden
Ter bespreking en voor kennisgeving aannemen.
Geagendeerd op verzoek van het lid Roustayar (BIJ1)

Zie annotatie bij agendapunt 14.

14. Kennisnemen van het uitvoeringsplan 24-uursopvang voor ongedocumenteerden
Ter bespreking en voor kennisgeving aannemen.

Op 11 december 2018 heeft het college ingestemd met het Uitvoeringsplan 'Werken aan een duurzaam perspectief, 24-uursopvang voor ongedocumenteerden'.

Voor dit agendapunt is een Q&A opgesteld met daarin vragen die over het uitvoeringsplan 'Werken aan een duurzaam perspectief, 24-uursopvang voor ongedocumenteerden' kunnen worden gesteld. Bij iedere vraag is een suggestie voor beantwoording opgenomen. Daarnaast in de bijlage een verslag van de informatieve sessie op 18 december 2018 met leden van de commissie AZ.

Vragen fractie GroenLinks

- **Geld.** Als het plan niet kan worden opgenomen in de LVV pilot is er eigenlijk te weinig budget om de begeleiding goed in te richten. Wat zijn dan alternatieven (vrijwilligers inzetten, sociale infrastructuur in de wijken)? Gaat de opvang dan slagen?

  Beantwoording: Minder budget heeft inderdaad invloed op het niveau van de uitvoering van de 24-uursopvang. Voor het college is het dus belangrijk om in te zetten op deelname aan de LVV.
  Mocht dit niet lukken, dan zullen we uiteraard ons best doen en creatief op zoek gaan naar mogelijkheden om alle benodigde activiteiten uit te kunnen voeren.

  NB Ook als Amsterdam een pilot LVV wordt, moet het college eerst nog besluiten of de extra middelen bovenop het budget komen.

- **Gezinnen** kunnen nu niet terecht in de opvang. Daar wordt een alternatief plan voor ontwikkeld. Is hier budget voor? De GOL's hebben een enorme afschrikwekkende werking. Steeds vaker staan er gezinnen op straat.

  Beantwoording: Het college deelt de zorgen over gezinnen die op straat staan.
  Gezinnen kunnen alleen niet worden opgevangen binnen de opvang die nu is uitgewerkt in dit uitvoeringsplan. Opvang van gezinnen vraagt een andere aanpak. Zo is bijvoorbeeld pedagogische begeleiding nodig. Daarom wil het college onderzoeken of een gemeentelijke opvang gewenst is voor deze doelgroep en wat daarvan de financieringsmogelijkheden zijn. Op dit moment is voor de opvang van gezinnen geen budget beschikbaar.

  Daarnaast wil het college met DT&V in gesprek over de reden waarom gezinnen niet naar de rijksopvang willen.

  Context: de Amsterdamse noodgezinsopvang zit ook vol. Deze situatie geldt dus niet alleen voor ongedocumenteerde gezinnen.

- **Dublinners** uit landen waar de opvang niet goed geregeld is (en die niet kwetsbaar zijn) worden overgedragen aan het AZC. Wat is hier het beleid? Hoe kunnen we garanderen dat zij niet alsnog weer op straat belanden?

  Beantwoording: Voor Dublinclaimanten is er een voorliggende voorziening. Daarnaast kunnen we deze mensen niet helpen bij hun perspectief. Daarom heeft het college besloten deze groep niet voor langere periode op te vangen in de 24-uursopvang.

Dublinclaimanten worden in een AZC opgevangen totdat ze worden overgedragen aan DT&V of als zij niet uitgezet kunnen worden omdat het eerste land van aankomst geen adequate opvang biedt (zoals bijv. Griekenland).

Samenwerking met DT&V is hierbij cruciaal. We willen met hen in gesprek over de reden waarom Dublinclaimanten niet naar hun eerste Europese land terug willen keren en of terugkeer naar deze landen reëel is. Mogelijk is de beeldvorming niet goed, of misschien kunnen we vanuit Nederland zaken verbeteren.

- **Capaciteit voor juridische en psychische / psycho-sociale begeleiding.** Zijn er voldoende mensen in de stad die dit kunnen. Is er duidelijkheid of de capaciteit toereikend is? Wordt er nagedacht over training van nieuwe mensen als dat nodig is.

  Beantwoording: Op dit moment is de capaciteit voor juridische, psychisch/ psycho-sociale en ook terugkeerbegeleiding niet toereikend voor de intensieve begeleiding die we willen bieden in het nieuwe beleid. Daarom willen we als college hierin investeren (in de optimale variant). Dit betekent dat er extra personeel geworven en getraind kan worden.

- **Capaciteit voor de opvang**: Wat als de opvang vol zit? Wachtlijst? Wat als mensen weer op straat komen?

  Beantwoording: Wanneer de opvang vol zit komt er een wachtlijst voor degene die zich op dat moment melden voor een plek. De meest kwetsbaren worden bovenaan de wachtlijst geplaatst. Daarnaast houden we een aantal plekken vrij voor mensen die acuut hulp nodig hebben (zoals dat ook nu gebeurt).

  Na maximaal anderhalf jaar, of als mensen niet meewerken aan het traject wordt de opvang beëindigd en dan kan het zo zijn dat mensen op straat belanden.

- **Belang van goede monitoring**: wordt gedaan door specifieke werkgroep. Wie zijn daarbij betrokken?

  Beantwoording: De monitoring wordt de verantwoordelijkheid van de partij die de regie gaat voeren op de gehele opvangketen. Hoe dit er precies uit komt te zien en wie daarbij betrokken zijn moet nog verder worden uitgewerkt. Hier heb ik op dit moment geen antwoord op.

- **De opzet van de regievoering**: hoe staat de wethouder hier in?

  Beantwoording: We gaan eerst de activiteiten (zoals woon-, juridische en terugkeerbegeleiding) uitvragen. Hier kunnen verschillende partijen zich op inschrijven. Vervolgens gaan we met de partijen die de uitvoering gaan doen in gesprek over de regievoering op de opvangketen.

- **Ambulante 24 uursopvang**: de optie van wel begeleiding, geen opvang (door te werken met leefgeld) is bewust niet opgenomen. Waarom niet? Dit zou kosten kunnen besparen.

  Beantwoording: Het college vindt leefgeld voor een grote groep geen wenselijke optie. Deelname aan de opvang is een intensief traject waarbij veel begeleiding komt kijken. We denken dat deze begeleiding meer effect heeft als mensen in de 24-uursopvang verblijven.
  Daarnaast hebben we als college geen zicht op waar mensen opvang vinden in hun eigen netwerk, of dit veilig is en of er geen misbruik van hen wordt gemaakt.
  Omdat mensen illegaal in NL zijn, kunnen zij niet op legale wijze woonruimte krijgen.

- **De rol van DT&V** (als het een pilot wordt): Amsterdam zou in geen geval medewerking mogen verlenen aan deportatie.

  Beantwoording: samenwerking met DT&V is cruciaal voor het slagen van de 24-uursopvang. Om de DT&V inzicht te geven in welke knelpunten er zijn is het van belang met hun in gesprek te blijven. Als mensen in de 24-uursopvang verblijven, dan zullen ze niet zomaar worden overgedragen aan de DT&V. Dit zal alleen gebeuren wanneer iemand terug wil keren. De DT&V kan met zijn internationale netwerk ook een belangrijke rol spelen voor mensen die de stap nemen om terug te keren of het zoeken van een oplossing voor mensen die in een uitzichtloze situatie zitten.

- Traject mbt opname in de **LVV pilot.**
  zie beantwoording bij agendapunt 12

  Aandachtspunten ASKV, Wereldhuis, Boost, Amsterdam City Rights , Dokters van de Wereld (zie brieven in bijlage)

- In twee van de drie financieringsmodellen is **geen additionele financiering voor het participatieaanbod** terwijl dat een van de zwaartepunten van het nieuwe model zou moeten zijn. In de minimale variant is daarnaast geen extra geld voor juridische begeleiding en juridische screening voor wie daar om verzoekt. Het idee om de kern van deze begeleiding niet met professionals maar met vrijwilligers en trainees te organiseren baart ons zorgen.

  Beantwoording: Het college onderschrijft het belang van participatieaanbod voor deze doelgroep. Daarom willen we de komende periode samen met onze partners in kaart brengen welk aanbod er in de stad is en of de doelgroep kan aansluiten bij bestaand aanbod. Daarbij wordt de mogelijkheid op aansluiting op de Wmo ook onderzocht.

  Toch hebben we de keuze gemaakt hier in twee van de drie financieringsmodellen geen budget voor beschikbaar te stellen. Dit komt omdat kosten voor huisvesting en beheer onvermijdelijk zijn. Daarnaast achten wij budget voor juridische en terugkeerbegeleiding als meer noodzakelijk voor het slagen van de 24-uursopvang (doorstroming) en het bereiken van perspectief voor de doelgroep.

  Minder budget heeft invloed op het niveau van de uitvoering van de 24-uursopvang.

  Voor het college is het dus belangrijk om in te zetten op deelname aan de LVV.
  Mocht dit niet lukken, dan zullen we uiteraard ons best doen en creatief op zoek gaan naar mogelijkheden om alle benodigde activiteiten uit te kunnen voeren.

  NB Ook als Amsterdam een pilot LVV wordt, moet het college eerst nog besluiten of de extra middelen bovenop het budget komen.

- **Maatschappelijke begeleiding** wordt niet genoemd in het uitvoeringsplan, terwijl medewerkers van bijvoorbeeld ASKV wel dit soort begeleiding bieden.

  Beantwoording: Maatschappelijke begeleiding wordt meegenomen in de uitwerking van het casemanagement.

- Het college zou kunnen overwegen om niet alle 500 ongedocumenteerden zelf op te vangen, maar een deel op te laten vangen in een eigen netwerk en dan wel **leefgeld** uit te keren.

  Beantwoording: zie beantwoording vraag van fractie GroenLinks over ambulante opvang.

- Komt er een **noodvoorziening** voor mensen die buiten de boot vallen als de BBB verdwijnt?

  Beantwoording: Er komt geen noodvoorziening voor mensen die buiten de boot vallen. Mensen die niet worden toegelaten of na een initiële opvangperiode de opvang moeten verlaten, worden geïnformeerd over hun mogelijkheden en, waar mogelijk, doorverwezen of overgedragen.

- We ondersteunen het idee dat Amsterdam deel zou nemen aan de **LVV pilot** die staatssecretaris Harbers en de VNG bekend maakten eind november 2018. We maken ons wel zorgen over de nadruk die de staatssecretaris legt op terugkeer. Het nieuwe model moet gericht zijn op duurzame, of bestendige oplossingen voor de ongedocumenteerden waarbij terugkeer slechts 1 van de opties is.

  Beantwoording: Zoals eerder aangegeven in een brief aan de raad (29 november 2018) is het Amsterdamse model voor de 24-uursopvang leidend in de gesprekken over deelname aan de LVV. Bij deelname aan de LVV zal er dus geen sprake zijn van een koerswijziging.

Algemene vragen

- <u>Wat zijn de hoofdlijnen van de nieuwe 24-uursopvang?</u>
  Het coalitieakkoord geeft verschillende kaders waarbinnen de opvang van ongedocumenteerden plaatsvindt. Zo zijn er 500 plekken beschikbaar, is de maximale verblijfsduur anderhalf jaar en wordt gedurende de opvang gewerkt aan perspectief. Andere belangrijke elementen in de opvang zijn:
  - Een transparante werkwijze en heldere communicatie naar partners en ongedocumenteerden.
  - Bij de huisvesting wordt zoveel mogelijk uitgegaan van zelfbeheer.
  - Juridische begeleiding wordt versterkt.
  - Er komt versterkte ondersteuning voor mensen die de keuze hebben gemaakt om hun vertrek naar het land van herkomst voor te bereiden.
  - Om zelfredzaamheid en deelname aan de Amsterdamse samenleving te bevorderen wil de gemeente met partners onderzoeken hoe ongedocumenteerden zo goed mogelijk gebruik kunnen maken van voorzieningen in de stad.
  - Amsterdammers, zoals buurtbewoners, worden betrokken bij de uitvoering en de inzet van vrijwilligers wordt gefaciliteerd en gewaardeerd.
  - Er wordt één organisatie ingesteld voor de regie. Deze organisatie houdt, in opdracht van de gemeente, toezicht op de uitvoering en is onafhankelijk van de uitvoerende partijen. Deze organisatie zorgt ook voor goede monitoring en evaluatie. De gemeente verstrekt de opdracht voor de uitvoering en de regie en blijft daarmee eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van de opvang en begeleiding.

- Voor wie is de 24-uursopvang bedoeld en zijn er mensen uitgesloten van de 24-uursopvang? Specifiek; kunnen Dublinclaimanten terecht in de Amsterdamse opvang?
  In Amsterdam verblijft al sinds lange tijd een groep migranten die door de praktijk van het vreemdelingenbeleid in de knel is geraakt. Zij hebben geen rechtmatig verblijf in Nederland, maar vertrekken om uiteenlopende redenen ook niet naar een ander land. Een deel verblijft in de bed, bad broodvoorzieningen, een deel van hen heeft tijdelijk onderdak gevonden bij de We Are Here groepen of elders. Amsterdam wil deze ongedocumenteerden om humanitaire redenen 24-uurs opvang bieden, met als doel om perspectief te creëren.

  De Amsterdamse 24-uursopvang is bedoeld voor mensen die nergens anders terecht kunnen en anders op straat slapen. Omdat we de plekken voor deze mensen beschikbaar willen houden, worden groepen waarvan kan worden aangenomen dat ze ergens anders opvang kunnen vinden, niet toegelaten tot de opvang. Dit geldt voor de volgende groepen:
  - EU burgers
  - Mensen met een verblijfsvergunning in een EU land
  - Mensen afkomstig uit een rijk land (bijv. Japan en VS)
  - Gezinnen en kinderen

  De eerste drie groepen kunnen terecht in opvang in het land waar ze burger zijn of een verblijfsvergunning hebben. Gezinnen worden doorverwezen naar de Gezinsopvanglocaties. De nieuwe Amsterdamse 24-uursopvang biedt geen opvang aan gezinnen. Wel zal nader worden onderzocht of er in Amsterdamse behoefte is aan opvangplekken voor gezinnen. Kinderen worden doorverwezen naar NIDOS.

  Dublinclaimanten
  Dublinclaimanten mogen enkele weken in de opvang om zich, onder begeleiding, te beraden op hun toekomst. Hierbij geldt dat niet kwetsbare Dublin claimanten op verzoek worden geholpen met terugkeer naar het land waarop ze een Dublinclaim hebben. Kwetsbare Dublinclaimanten met een Dublinclaim op een land waar de opvang goed geregeld is, worden doorverwezen naar de DT&V met het doel om terecht te kunnen in de opvang in het eerste land. Kwetsbare Dublinclaimanten met een Dublinclaim op landen waar de opvang niet goed geregeld is en waar mensen door het Rijk niet naar worden uitgezet, worden besproken met DT&V om te zien of zij warm overgedragen kunnen worden aan de rijksopvang met als doel opvang in Nederland. Kwetsbare Dublinclaimanten met een Dublinclaim op landen waarover discussie is of de opvang adequaat is, worden voor korte tijd opgevangen. Ondertussen wordt in samenwerking met het Rijk naar een oplossing gezocht.

  Hoe wordt bepaald welke landen adequate opvang bieden en wie dit bepaalt wordt nog verder uitgewerkt.

- Waarom denkt u dat deze opvang een succes gaat worden?

Uit het Profacto-onderzoek van het WODC dat in april 2018 is verschenen, blijkt dat zowel een stabiele leefomgeving, als begeleiding en activering essentiële onderdelen zijn voor het vinden van een duurzame oplossing, te weten legaal verblijf of terugkeer naar het land van herkomst of een derde land.

Door de rust en veiligheid die door 24-uursopvang wordt geboden kunnen ongedocumenteerden

beter werken aan hun toekomst. Rust, privacy, zelfbeheer, begeleiding en activering zijn belangrijke elementen van de 24-uursopvang. Enkele elementen die hieraan bijdragen zijn:

- gesprekken met professionals, zoals de casemanager, advocaat of arts, vinden niet plaats op de woonlocatie, om de rust te bevorderen.
- De wooneenheden bestaan uit 10 tot 20 mensen, zodat zelfbeheer gestimuleerd wordt.
- Elke ongedocumenteerde heeft een casemanager bij wie hij met vragen terecht kan, de begeleiding is intensiever dan in de huidige Bed Bad Brood (BBB) en er wordt gewerkt met een perspectiefplan.

Bovendien is bij het vormgeven van de nieuwe 24-uursopvang gebruikt gemaakt van de kennis van vele organisaties uit het veld. Zowel door het gebruik van hun inzichten als door de intensievere samenwerking, hebben we veel vertrouwen in deze nieuwe aanpak.

- <u>Wat zijn de grootste risico's bij dit plan en hoe kunnen we deze risico's indammen/beperken?</u>
  Er zijn meerdere risico's in beeld. Om er enkele te noemen:
  - Het risico dat de populatie van de opvang anders is dan voorzien, bijvoorbeeld meer kwetsbaren, waardoor de doorstroom onvoldoende is en er geen ruimte is voor nieuwe groepen.
  - Het risico dat casemanagers te lang bezig blijven met een perspectief dat doodlopend blijkt te zijn.
  - Het risico dat er veel mensen zijn waarvoor geen oplossing wordt gevonden.
  - Het risico dat er alleen huisvesting gevonden kan worden in tijdelijke of grootschalige locaties, waardoor de privacy en het zelfbeheer niet optimaal zijn.
  - Het risico dat het programma niet eenduidig wordt uitgevoerd en opening biedt aan een veelheid aan bezwaar- en beroepzaken.

  Om deze risico's beter in kaart te brengen zal vóór de oprichting van de nieuwe uitvoeringsorganisatie en subsidiering van de uitvoerende partijen per 1 juli 2019, een sessie worden georganiseerd om risico's te inventariseren en beheersmaatregelen uit te werken. Daarnaast is duidelijk dat bij de uitvoering van het beleid voldoende aandacht moet zijn voor lerend vermogen en de mogelijkheid om aanpassingen door te voeren.

- <u>Wat wordt precies bedoeld met een duurzaam perspectief?</u>
  De Amsterdamse opvang is gericht op een duurzaam perspectief voor de ongedocumenteerde. Het is geen permanente opvangplek, maar een veilige omgeving waar mensen in staat worden gesteld om aan toekomstperspectief te werken. Werken aan perspectief staat centraal en is een voorwaarde voor continuering van verblijf in de 24-uursopvang. Daarvoor krijgt elke ongedocumenteerde een casemanager.

  Perspectief kan legaal verblijf zijn, terugkeer naar het land van herkomst of doormigratie naar een derde land. In alle scenario's is het van groot belang dat mensen zelfredzaam zijn/worden gemaakt om uiteindelijk zelfstandig een weloverwogen keuze te maken voor de toekomst. Hier is dan ook gedurende de gehele opvangperiode aandacht voor.

  De eerste stap in de opvang is het onderzoeken van het juridisch perspectief van de ongedocumenteerde. Als er een reële kans is op juridisch perspectief in Nederland wordt een perspectiefplan opgesteld gericht op legaal verblijf. Als er geen juridisch perspectief in Nederland is, wordt dit traject duidelijk afgerond. Het is lastig om een gesprek te voeren over terugkeer of doormigratie als de ongedocumenteerde nog denkt nieuwe procedures te kunnen starten. Als de ongedocumenteerde open staat voor een gesprek over terugkeer of

doormigratie wordt een perspectiefplan opgesteld . Op het moment dat de ongedocumenteerde zich committeert aan terugkeer, is er de mogelijkheid tot een (vak) opleiding, het ontwikkelen van vaardigheden en trainingen (gericht op terugkeer).

- Wat houdt intensieve begeleiding bij dit programma precies in?
  Intensieve begeleiding vindt plaats op meerdere vlakken. Zo wordt de juridische begeleiding versterkt, zodat sneller duidelijk is of rechtmatig verblijf in Nederland een reële optie is of niet. Het is de bedoeling dat intensieve begeleiding er ook voor zorgt dat de ongedocumenteerde transparant geïnformeerd wordt over de juridische mogelijkheden en dat het juridisch traject wordt beëindigd als dit geen reële optie blijkt. Daarnaast komt er versterkte ondersteuning voor mensen die de keuze hebben gemaakt om hun vertrek naar het land van herkomst voor te bereiden. Op het moment dat de ongedocumenteerde zich committeert aan terugkeer, is er de mogelijkheid tot het volgen van een (vak) opleiding, het ontwikkelen van vaardigheden en trainingen (gericht op terugkeer).
  Andere voorbeelden van begeleiding is medische en psychische begeleiding, woonbegeleiding en maatschappelijke begeleiding (hoe werkt alles in Nederland en in Amsterdam).
  Om zelfredzaamheid en deelname aan de Amsterdamse samenleving te bevorderen wil de gemeente met partners onderzoeken hoe ongedocumenteerden zo goed mogelijk gebruik kunnen maken van voorzieningen in de stad.

  Voor het participatieaanbod zullen aanvullende middelen gezocht moeten worden, eventueel buiten de gemeente. Er is op dit moment geen budget beschikbaar voor begeleiding buiten de 24-uursopvang om.

- Wat gebeurt er met mensen als ze de opvang uit moeten/niet in de opvang terecht kunnen?
  Mensen die niet worden toegelaten of na een initiële opvangperiode de opvang moeten verlaten, worden geïnformeerd over hun mogelijkheden en, waar mogelijk, doorverwezen of overgedragen.

- Hoe verhoudt de Amsterdamse opvang zich tot de Landelijke Vreemdelingen Voorziening?
  Op donderdag 29 november 2018 is er een akkoord gesloten tussen het ministerie van Justitie en Veiligheid en de VNG over de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV). Dit akkoord biedt de basis om in 5 gemeenten, waaronder Amsterdam, pilots te starten rond de opvang van ongedocumenteerden. Het college wil het uitvoeringsplan gebruiken als basis voor het overleg met de staatssecretaris over deelname aan een LVV pilot. Dit overleg wordt begin 2019 gevoerd.

- Hoe zit het met inspraak van Amsterdammers mbt de vestiging van een 24-uursopvang?
  Het college hecht veel waarde aan het informeren en consulteren van Amsterdammers en met name buurtbewoners van eventuele 24-uursopvang locaties. Voordat een besluit wordt genomen over een locatie voor 24-uursopvang voor uitgeprocedeerden, vindt daarom een bewonersbijeenkomst plaats. Tijdens deze bijeenkomst worden bewoners en andere stakeholders geïnformeerd over het te nemen besluit en worden zij gevraagd hun ideeën, zorgen en andere input, die zij belangrijk vinden, mee te geven.

  Voordat het college een definitief besluit neemt over de locatie worden deze ideeën, zorgen een andere input aan het college voorgelegd, zodat zij deze afwegingen bij haar besluit mee kan nemen.
  Amsterdammers, zoals buurtbewoners, worden betrokken bij de uitvoering en de inzet van vrijwilligers wordt gefaciliteerd en gewaardeerd.

Op het moment dat bekend is op welke locaties de 24-uursopvang gevestigd zal worden, zal een begeleidingscommissie worden ingesteld. Ook buurtbewoners nemen zitting in deze begeleidingscommissie. De commissie ziet toe op een goede samenwerking tussen de voorziening en omwonenden en als door omwonenden overlast wordt ervaren die verband houdt met de voorziening, kan de commissie adviseren over mogelijke oplossingen voor de ervaren overlast.

- Hoeveel kost de nieuwe 24-uursopvang en hoe staat dit in verhouding tot kosten die andere gemeenten maken voor opvang van ongedocumenteerden?
  Voor de uitvoering van dit nieuwe beleid voor ongedocumenteerden is een structureel budget beschikbaar van € 7,7 miljoen voor 2019 en 2020 en € 8,7 miljoen voor 2021 en 2022.

  In 2019 is sprake van een transitiejaar. Daardoor worden er extra kosten gemaakt (zie pagina 16). Van de voorziene, deels onvermijdelijke kosten van 2019 á € 11,5 miljoen is € 7,7 miljoen gedekt vanuit coalitiemiddelen, ondergebracht in de programmabegroting Zorg. Voor het resterende bedrag van € 3,8 miljoen zal het college van B&W bij de voorjaarsnota 2019 een dekkingsvoorstel doen. Daarbij worden de volgende opties onderzocht:
  - Inzetten van mogelijke meevallers van incidentele middelen in 2019 binnen het programma van wethouder Groot Wassink.
  - Compenseren binnen de meerjarenbegroting ongedocumenteerden vanaf 2020. Dit heeft gevolgen voor het niveau van uitvoering van het uitvoeringsplan. Daarnaast moet een dergelijke dekking passen in het totale beeld, dat wil zeggen dat de begroting per jaar sluitend moet zijn.
  - Inzetten van Rijksgelden die beschikbaar komen als Amsterdam deelneemt aan de pilot Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV). In januari 2019 worden hierover gesprekken gevoerd tussen het ministerie van J&V en Amsterdam. De pilot inclusief financiële gevolgen worden separaat aan het college voorgelegd.

Vergelijking met andere gemeenten (o.b.v. Pro Facto Rapportage)

Amsterdam heeft een relatief dure opvang voor ongedocumenteerden, in vergelijking met andere gemeenten. Zie hieronder. Het is echter de vraag of hier geen appels met peren worden vergeleken. Daarom worden de kosten in de LVV pilots verder onderzocht.

Stad	Jaar	Totale kosten	Aantal ongedocumenteerden	Kosten per ongedocumenteerde per jaar
Amsterdam	2019	11.500.000 euro	500	23.000 euro
Rotterdam			115	
Utrecht	2017	2.700.000 euro	224	12.054 euro
Groningen	2017		298	max 10.680 euro
Den Haag	2017	700.000 euro	22	31.818 euro
Eindhoven	2018	1.200.000 euro	115	10.435 euro
Emmen	2017	200.000 euro	65	3.077 euro
Nijmegen	2017	350.000 euro	80-90	3.889 euro

- Hoe verhoudt de opvang van ongedocumenteerden zich tot de opvang voor andere dak- en thuislozen? Wordt er voor ongedocumenteerden meer gedaan?

Voor dak- en thuislozen is er het hele jaar nachtopvang. Het is niet de bedoeling dat zij lang in de nachtopvang blijven. Zij gaan van daaruit zo snel mogelijk door naar opvang die past bij hun problematiek. Dat is bijvoorbeeld 24-uursopvang; daar kunnen ze de hele dag verblijven en worden zij intensief begeleid. In die zin verschilt de 24-uursopvang voor ongedocumenteerden niet zozeer van het traject voor dak- en thuislozen.

De nachtopvang voor dak- en thuislozen is minder uitgebreid dan de 24-uursopvang voor ongedocumenteerden. De 'nood' van een dakloze Amsterdammer weegt anders dan de 'nood' van een uitgeprocedeerde asielzoeker. Een ongedocumenteerde mag niet werken, kan niet legaal woonruimte huren en heeft geen enkel recht op voorzieningen waarmee hij in Nederland een zelfstandig bestaan op kan bouwen. Dat verschil in 'nood' rechtvaardigt een verschil in het type voorziening dat beide groepen geboden wordt.

De winteropvang is eveneens een nachtopvangvoorziening met als doel het toe leiden van bezoekers naar passende trajecten op de plek waar sprake is van de grootste kans op succesvol herstel. Dit passende traject wordt bepaalt vanuit de winteropvang, waar cliënten een voorlopige toegang van tien dagen krijgen. Als personen kwetsbaar zijn, vindt vanuit de winteropvang warme overdracht plaats. Als cliënten wel in aanmerking komen voor een voorziening in Amsterdam, maar hier geen plaats vrij is, kunnen zij verblijven in de winteropvang.

De winterkouderegeling bij vries-weer staat open voor iedereen zolang het vriest.

- <u>Waarom is het vaststellen van dit uitvoeringsplan geen raadsbesluit?</u>
Het uitvoeringsplan is een uitwerking van de uitgangspunten die zijn opgenomen in het coalitieakkoord, waarin de 24-uursopvang voor ongedocumenteerden is aangekondigd. Dit uitvoeringsplan valt daarom onder uitwerking van beleid, waarover het college gaat. Daarom is ervoor gekozen het uitvoeringsplan niet vast te laten stellen door de Raad.

  Het uitvoeringsplan schetst de kaders waarbinnen de 24-uursopvang opgezet zal worden. Er is in het uitvoeringsplan ruimte opgenomen om in de verdere uitwerking en uitvoering van het nieuwe beleid tussentijds onderdelen bij te kunnen stellen. Het college beschouwt dit als een leerproces, waarbij via periodieke monitoring de uitvoering steeds verder wordt aangescherpt. Deze monitoring wordt uiteraard met raadsleden gedeeld en zal op verzoek worden besproken in de Commissie Algemene Zaken.

  Om de raad te informeren over het uitvoeringsplan en het proces om tot dit plan te komen, was er op 18 december 2018 een informatieve sessie. Tijdens deze sessie konden raadsleden technische vragen stellen over de inhoud van het uitvoeringsplan. Bij deze informatieve sessie waren ook deelnemers aan de werkgroep aanwezig.

- <u>Hoe is de discretionaire bevoegdheid van de burgemeester uitgewerkt?</u>

  In het coalitieakkoord staat het volgende opgenomen over de discretionaire bevoegdheid:
  Er is plek voor 500 mensen, die daar anderhalf jaar kunnen blijven. Daarna heeft de burgemeester de discretionaire bevoegdheid verblijfsduur eventueel te verlengen. Bij kwetsbare of zieke mensen wordt dat oordeel in samenwerking met de GGD opgesteld.

In het uitvoeringsplan is dit algemener opgeschreven, omdat het ons niet wenselijk lijkt deze bevoegdheid bij de burgemeester te beleggen:
De opvang eindigt in ieder geval na 1,5 jaar. In unieke gevallen kan een uitzondering worden gemaakt als er bijvoorbeeld sprake is van ernstige medische problematiek. Bij kwetsbare of zieke mensen wordt dat oordeel in samenwerking met de GGD opgesteld.

Hoe en door wie deze uitzondering kan worden gemaakt, moet nog verder worden uitgewerkt.